

Ko ES dara, lai apkarotu ar dzimumu saistītu vardarbību?

Vardarbība ģimenē un vardarbība saistībā ar dzimumu Eiropā joprojām ir plaši izplatītas, īpaši skarot sievietes un meitenes. ES strādā, lai to apturētu.

©AdobeStock_Me Studio

Lielākajā daļā ES valstu ir likumi, kas risina vardarbību pret personām dzimuma vai seksuālās orientācijas dēļ, taču trūkst vienotas definīcijas par šāda veida vardarbību un kopīgi noteikumi šīs problēmas apturēšanai. Tāpēc Eiropas Parlaments vairākkārt ir aicinājis ieviest stingrākus noteikumus.

Sievietes un meitenes ir galvenie upuri, bet no vardarbības var ciest arī LGBTIQ+ personas un vīrieši. Vardarbībai ir negatīva ietekme individuālā līmenī, ģimenē un sabiedrībā, un tā kaitē

arī ekonomikai.

Izlasi, [ko Parlaments dara sociālās Eiropas labā](#).

Īpaši noteikumi, lai sodītu ar dzimumu saistītu vardarbību

Lai ES valstīs veiksmīgāk apturētu ar dzimumu saistītu vardarbību, 2021. gada septembrī EP deputāti mudināja Komisiju šāda veida vardarbību [padarīt par noziegumu ES likumdošanā](#), tāpat kā terorismu, tirdzniecību, kibernoziegumus, seksuālo izmantošanu un naudas atmazgāšanu. Šādas izmaiņas ļautu noteikt vienotas juridiskās definīcijas, standartus un minimālos kriminālsodus visā ES.

Šī iniciatīva seko februārī paustajam EP aicinājumam pieņemt [ES direktīvu, lai novērstu un apkarotu visu veidu dzimuma vardarbību](#). Toreiz EP deputāti uzsvēra nepieciešamību pēc „ES protokola krīzes laikā notiekošās dzimuma vardarbības dēļ”, lai risinātu šo problēmu un atbalstītu vardarbības upurus. Aizsardzības pakalpojumi, piemēram, palīdzības tālrunu līnijas, droša izmitināšana un upuru veselības aprūpe būtu jāiekļauj plānā kā „svarīgie pakalpojumi” katrā ES valstī, norādīja Parlaments.

Apskati mūsu [infografiku par Covid-19 ietekmi uz sievietēm](#).

Partnera vardarbība strīdos par aizgādību

Aptuveni [22% sieviešu ir piedzīvojušas esošā vai iepriekšējā partnera fizisku un/vai seksuālu vardarbību](#), un 43% sieviešu ir piedzīvojušas psiholoģisku vardarbību, par ko visbiežāk netiek ziņots.

Intīmo partneru vardarbībai ir ietekme uz visu ģimeni, un tā īpaši aktualizējusies pandēmijas laikā. 2021. gada oktobrī [Parlaments aicināja](#) veikt steidzamus pasākumus, lai [aizsargātu upurus un strīdos par aizgādību iesaistītos](#), ja ir aizdomas par vardarbību. Nopratināšanai jānotiek bērniem draudzīgā vidē ar apmācītiem speciālistiem. Deputāti arī aicināja ES valstis palīdzēt vardarbībā nonākušajiem upuriem sniegt finansiālu neatkarību, kas dotu viņiem iespēju pamest ļaunprātīgas un vardarbīgas attiecības.

2022. gada aprīļa plenārsēdē EP deputāti aicināja Eiropas Komisiju ierosināt kopīgas ES pamatnostādnes, lai [aizsargātu bērna tiesību](#) aizsardzību civilajā, administratīvajā un ģimenes tiesību tiesvedībā. Rezolūcijā teikts, ka bērna uzklauššana jāveic tiesnesim vai apmācītam ekspertam, un uz viņu nedrīkst izdarīt spiedienu, tostarp no vecāku puses. EP deputāti arī aicināja ES valstis pieņemt pasākumus, lai sasaistītu krimināllietas un civillietas, lai novērstu jebkādas neatbilstības starp tiesu un citiem juridiskiem lēmumiem, kas kaitē bērniem.

Seksuāla uzmākšanās un vardarbība kibernoziegumos

Covid-19 pandēmija izraisīja pieaugumu vardarbībai pret sievietēm internetā, īpaši sociālajos medijos. 2021. gada decembrī Eiropas Parlamenta deputāti pieprasīja ES pieņemt [vienotu ar dzimumu saistītas kibervardarbības definīciju](#). Parlaments mudina Komisiju rīkoties, lai ar dzimumu saistītu kibervardarbību noteiktu par krimināli sodāmu noziegumu, paredzot saskaņotus minimālos un maksimālos sodus visām valstīm. Šis aicinājums balstās uz [2016. gada ziņojumu par uzmākšanos tiešsaistē](#).

EP deputāti rosina šo noziegumu vidū iekļaut kiberuzmākšanos, kibervajāšanu, privātuma pārkāpumus, seksuālās vardarbības ierakstīšanu un attēlu kopīgošanu, attālinātu kontroli vai novērošanu (tostarp spiegošanas lietotnes), vardarbības draudus un aicinājumus uz vardarbību, seksistisku naida runu, pamudināšanu uz paškaitējumu, nelikumīgu piekļuvi ziņojumiem vai sociālo mediju kontiem, tiesas noteikto saziņas ierobežojumu pārkāpšanu un tehnoloģiju izmantošanu cilvēku tirdzniecībai.

Stambulas konvencija

ES pievienošanās Eiropas Padomes [Stambulas konvencijai](#) par vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē, tās novēršanu un apkarošanu joprojām ir politiska prioritāte. Visas ES valstis konvenciju ir parakstījušas, bet dažas vēl to nav ratificējušas. 2021. gada janvārī Parlaments atzinīgi novērtēja Komisijas nodomu ierosināt pasākumus [Stambulas konvencijas mērķu sasniegšanai 2021.gadā](#), ja dažas dalībvalstis turpinās aizkavēt un bloķēt tās ratifikāciju ES.

Sieviešu dzimumorgānu izkropļošana

Parlaments ir pieņēmis likumus un rezolūcijas, lai [palīdzētu novērst sieviešu dzimumorgānu kropļošanu](#) (FGM) visā pasaulē. Lai gan šāda prakse ES ir nelikumīga un dažas dalībvalstis ierosina kriminālvajāšanu pat tad, ja tā tiek veikta ārpus valsts, tiek lēsts, ka aptuveni 600 000 Eiropā dzīvojošu sieviešu ir pakļautas sieviešu dzimumorgānu kropļošanai un vēl 180 000 meiteņu ir pakļautas lielam riskam 13 Eiropas valstīs.

2019. gadā [Restauratori](#), piecu studentu grupa no Kenijas, kuri izstrādāja lietotni, kas palīdz meitenēm tikt galā ar sieviešu dzimumorgānu kropļošanu, tika nominēti Parlamenta Saharova balvai par domas brīvību.

Parlaments 2014. gadā Saharova balvu piešķīra ginekologam Dr. Denisam Mukvegēm par darbu ar tūkstošiem [grupveida izvarošanas un brutālas seksuālās vardarbības upuriem](#) Kongo Demokrātiskajā Republikā.

Sievietes: galvenie upuri

- Katra trešā sieviete ES ir piedzīvojusi fizisku un/vai seksuālu vardarbību kopš 15 gadu vecuma

- Vairāk nekā puse ir piedzīvojušas seksuālu uzmākšanos
- Gandrīz vienā no pieciem vardarbības gadījumiem vainīgais ir sievietes partneris

(Vardarbība pret sievietēm: ES aptauja, FRA, 2014)

Saites

[Faktu lapa - mītu iznīcināšana: sieviešu dzimumorgānu kropļošana \(FGM\)](#)

[Faktu lapa - ES rīcība, lai apkarotu vardarbību pret sievietēm](#)

[Faktu lapa - Stambulas konvencija: Vardarbības pret sievietēm apkarošana - 2016](#)